

Commissie Dierenwelzijn – ethiek en Wetgeving

Houderijrichtlijnen

Cluster 2d

I-V etende inheemse vogelsoorten.

Orde Passeriformes deel 4

2021
Document 2021 DE&W 16

© 2021 [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)

De NBvV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de teksten van deze monografie of de toepassing van de adviezen.

Printed on demand:
Bondsbureau [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)
Bergen op Zoom

Op het voorblad: *Troglodytes troglodytes* – Winterkoning.
Foto: © Alois van Mingeroet.

Inleiding

Eén van de pijlers van de Missie van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is:
Het bevorderen van een kennis- en informatieoverdracht naar haar leden toe, waardoor zij in staat kunnen zijn hun vogels hobbymatig en duurzaam te houden, met in achtneming van de normen en waarden op het gebied van de gezondheid en het welzijn van hun vogels.

De basiskennis die nodig is op een verantwoorde wijze kooi- en volièrevogels te houden is verwoord in het “Handboek Vogelverzorging” geschreven door de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.
ISBN 978-90-582129-5-5.

Aanvullend op het Handboek Vogelverzorging zijn en worden voor veel vogelsoorten “Houderijrichtlijnen” geschreven.

Op basis van de praktijkervaringen van fokkers wordt extra aandacht besteed aan de huisvesting- en verzorgingsnormen die specifiek van toepassing zijn voor de beschreven vogelsoort.

Ook het verloop van het broedseizoen wordt beschreven.

De beschreven vogelsoorten zijn opgedeeld in clusters.

Deze indeling is afgeleid van de indeling in groepen zoals die in de avicultuur gebruikt worden.

Iedere cluster is ingericht in een vermelding van de orde, familie, geslacht en soort in een alfabetische volgorde van de wetenschappelijke namen.

In de praktijk is het vaak gewenst dat een vogelliefhebber bij het aanschaffen van een nog niet eerder gehouden vogelsoort, vooraf zo volledig mogelijk wordt geïnformeerd over de specifieke kennis die nodig is om op een verantwoorde wijze de vogelsoort te houden en of er mee te fokken.

Een houderijrichtlijn is hiervoor een goede informatiebron.

Alle verschenen houderijrichtlijnen zijn opgedeeld in clusters, beschikbaar op de website van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. www.nbv.nl

Onlosmakelijk verbonden met houderijrichtlijnen zijn huisvestingsrichtlijnen.

In bijlage A is een huisvestingsmatrix opgenomen voor vogelsoorten die behoren tot cluster 2d

Voorjaar 2020

Gereviseerd augustus 2021

Commissie Dierenwelzijn, -ethiek en Wetgeving NBvV.

Afdeling Educatie en kennisoverdracht.

Henk van der Wal

Jan de Bruine

Inhoudsopgave cluster 2d Insecten- en vruchtenetende inheemse vogels

Orde: Passeriformes

Algemene houderijrichtlijn m.b.t. insecten-
en vruchtenetende inheemse vogels 5

Familie Sturnidae = spreeuwen

Geslacht Sturnus

Sturnus unicolor	Zwarte spreeuw	12
Sturnus vulgaris	Spreeuw	18

Familie: Sylviidae = zangers van de oude wereld

Geslacht Sylvia

Sylvia atricapilla	Zwartkop	25
Sylvia borin	Tuinfluitier	31
Sylvia communis	Grasmus	37
Sylvia curruca	Braamsluiper	43
Sylvia melancephales	Kleine zwartkop	49

Familie: Troglodytidae = winterkoningen

Geslacht Troglodytes

Troglodytes troglodytes	Winterkoning	55
-------------------------	--------------	----

Familie: Turdidae = lijsters

Geslacht Turdus

Turdus boulboul	Grijsvleugel lijster	61
Turdus iliacus	Koperwiek	77
Turdus merula	Merel	73
Turdus philomelos	Zanglijster	80
Turdus torquatus	Beflijster	86
Turdus viscivorus	Grote lijster	93
Turdus obscurus	Vale lijster	100

Bijlage A:
Huisvestigingsmatrix voor vogelsoorten, behorende tot cluster 2d 106

Algemene Houderijrichtlijnen

Insecten- en vruchtenetende inheemse vogelsoorten

Cluster 2d

Doel van de algemene houderijrichtlijn voor insecten- en vruchtenetende Inheemse vogels.

Het doel van deze algemene houderijrichtlijn is het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met deze groep vogels die wordt gerekend tot de volière- en kooivogels. Dit vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze groep vogels gewaarborgd is als zij in een beschermde omgeving en een gecontroleerd milieu worden gehouden. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het soort eigen gedrag, het in stand houden van een goede welzijn en gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Verklaring NBvV code.

De gebruikte code is opgebouwd op basis van het NBvV vraagprogramma 2020 t/m 2024. De lettercode b.v. G1 heeft betrekking op de sectie waarin de vogelsoort is ingedeeld. De dan volgende cijfercode geeft met de eerste twee cijfers aan in welke groep de vogel is ingedeeld en de dan volgende cijfers geven aan wat het volgnummer in de groep is. Soms zijn de man en de pop in opeenvolgende volgnummers aangegeven.

Soortspecifieke houderijrichtlijnen.

Naast deze algemene houderijrichtlijn zijn voor meerdere soorten afzonderlijke specifieke houderijrichtlijnen geschreven.

Deze zijn verzameld in het document Houderijrichtlijnen Cluster 2a,tm 2d
Documentnummers 2019 DE&W13 t/m 202 DE&E16

Taxonomie

In onderstaand overzicht zijn in cluster 2d alleen de families en geslachten opgenomen van aantoonbaar in Nederland gehouden vogels waarvoor houderijrichtlijnen beschikbaar zijn en die behoren tot de orde Passeriformes

Familie	Geslacht	Soorten
Sturnidae	Sturnus	2 soorten
Sylviidae	Sylvia	5 soorten

Troglodidae	Troglodytes	1 soort
Turdidae	Turdus	7 soorten

Land van herkomst

Insecten- en vruchtenetende inheemse vogels komen voor in alle landen die behoren tot de EU

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoorten is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

Inheemse insecten- en vruchten etende vogels hebben de status van “inheemse beschermde” vogelsoort.

Het houden van en fokken met deze soorten is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de insecten- en vruchtenetende inheemse vogelsoorten toegestaan is als de vogels voorzien zijn van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Voor inheemse insecten- en vruchtenetende vogels, die als kooi- en volièrevogels worden gehouden, kunnen aanvullende beschermende maatregelen vastgesteld zijn in o.a.

Verdrag van Bern;

Verdrag van Bonn

Status IUCN Red List

De status op de IUCN Red List of Threatened Species geeft de mate van bedreiging op het voortbestaan van een vogelsoort aan. De gradaties die daarbij worden onderscheiden zijn uitgestorven (EX), uitgestorven in het wild (EW), kritiek = ernstig bereigd (CR), bedreigd (EN), kwetsbaar (VU), gevoelig (NT), van bescherming afhankelijk (CD), niet bedreigd = veilig (LC).

Het is sterk afhankelijk van de soort welke gradatie van toepassing is.

De van toepassing zijnde status moet per soort vastgesteld worden en staat vermeld op de houderijrichtlijn van een beschreven soort.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een

houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Als vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, het groot brengen van de nakomelingen, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een zaadetende inheemse vogelsoort lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij gorzen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een zaadetende inheemse vogelsoort lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij insecten- en vruchtenetende vogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

Huisvesting

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

---

¹ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en voliërevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor insecten- en vruchtenetende inheemse vogels

Deze vogels kunnen ondergebracht worden in met riet, bamboe en hoog gras beplante buitenvolières, maar ook in grote binnenvluchten en vluchtkooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met afmetingen van 80 x 80 x 40 cm. voor kleine soorten en 100 x 100 x 50 cm voor de soorten vanaf 15 cm. of groter. (lxhxb)

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 10° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Inheemse vogelsoorten hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de inheemse insecten- en vruchtenetende vogels is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het zijn als regel sociale vogels die in een ruime volièr goed samengehouden kunnen worden met andere in- en uitheemse vogels. Voorbeelden daarvan zijn zebra-vinken, andere gorzen soorten, spitsstaartamadines, Chinese dwergkwartels, Forbes papegaaiamadines.

Indien het gedrag van een inheemse vogelsoort hiervan afwijkt, wordt dit vermeld in de afzonderlijk geschreven specifieke houderijrichtlijn.

Het fokken

Inheemse vogelsoorten zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in het voorjaar zo tussen maart en april.

Ze maken zelf een nestje op de grond, in een rietpol of tussen de beplanting.

Per broedseizoen worden niet meer dan twee broedrondes mogelijk gemaakt. Afhankelijk van de omstandigheden kan een derde broedronde ingelast worden.

In iedere broedronde worden 3 tot 5 eitjes gelegd. Na het leggen van het laatste eitje begint de pop te broeden.

De broedtijd bedraagt zo'n 13 - 14 dagen.

Het gemiddelde uitkomstpercentage is 90 – 100%.

De jonge vogels worden bijna uitsluitend gevoerd met insecten. Als de pop al weer zit te broeden in een door de man nieuw gemaakt nest worden de jonge vogels gevoerd door de man.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De jongen komen goed door de jeugdruï.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoorten wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de meeste inheemse soorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater

De richtlijnen voor de voeding zijn moeilijker te geven omdat er ogal wat verschil zit tussen een insecteneter en een vruchteneter.

In de specifieke houderijrichtlijnen zijn per vogelsoort de juiste voedingsmethoden aangegeven. Belangrijk is bij aankoop vooraf te weten welk type voeding verstrekt moet worden.

In hoofdzaak een insecteneter:

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insecteneters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

Sommige vogels zijn vruchten en insecteneters.

Ze krijgen dus geen zaden maar palletvoer F16 van Versela Laga, fruit en insecten.

Daarnaast worden de Beo korrels en Remeline Lijsterkorrels van dezelfde fabrikant gegeven.

Dit kan dan nog worden aangevuld met meelwormen en fruit.

Als er jongen zijn wordt het menu uitgebreid met universeelvoer van Avian Delikat.

Het fruit wordt verrijkt met Nutri Boost van Avian. Pestvogels eten het liefst de hele dag fruit.

De voedingswaarde van het fruit is niet volledig toereikend.

Kiemzaden, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels.

Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de mengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

In kooien kan badwater verstrekt worden door middel van kunststof badjes die tijdelijk voor de kooi worden gehangen. In volières kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Inheemse vogelsoorten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Identificatie en registratie.

Inheemse vogelsoorten moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is niet voor alle soorten verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf en Verkoop

De aanschaf van inheemse vogels als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels. Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft, maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te

stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de inheemse vogelsoorten is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat een inheemse vogelsoort een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze algemene houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, I-V etende inheemse soorten, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep de Hoy, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2011, deel 16, ISBN 9788496553781

Arnoud B. van den Berg, Lijst van Nederlandse vogelsoorten, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels", Uitgave Welzo bv,

serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Specifieke houderijrichtlijn Zwarte spreeuw

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.021.002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Sturnidae = spreeuwen
Geslacht: Sturnus

Soort: **Sturnus unicolor unicolor**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten.

Land van herkomst:

De vogelsoort komt voor in Spanje, Portugal, Marokko, Tunesië, Sicilië, Corcica en Sardinië.

Oorspronkelijk biotoop:

Holtes in bomen, op de randen van steile rotsen.

Beschrijving vogel:

De Zwarte spreeuw is een vogel van 19 – 22 cm.

Er is niet alleen kleurverschil tussen de man en de pop, maar ook tussen zomerkleed en winterkleed.

In de zomer zijn de vogels zwart met een purperglans.

De kop is ongeflekt, alleen zijn er lichte vlekken aanwezig op de onderstaartdekveren.

De man heeft dan een fel gele snavel. De poten zijn roze achtig.

In de winter hebben de mannen een zwarte snavel en donkere poten.

De kleur is dan grijszwart met kleine witte vlekjes.

De pop heeft in de winter lichte vlekken op de rug, buik en onderstaartdekveren. Pas na 2 jaar verdwijnen de lichte spikkels en worden beide vogels egaal en glanzend zwart van kleur.

De soort lijkt op de verwante Europese spreeuw.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Zwarte spreeuw wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Zwarte spreeuw is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Zwarte spreeuw toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

/

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Zwarte spreeuw**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen² van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

---

² Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Zwarte spreeuw lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij spreeuwen bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij spreeuwen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Zwarte spreeuwen kunnen gevoelig zijn voor atoxoplasmose en parasitaire wormen

Huisvesting

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Zwarte spreeuw.

Zwarte spreeuwen kunnen het beste gehuisvest worden in een zogenaamde landschapsvolière met grote afmetingen. Per koppel is minimaal 3 m² nodig.

In een voldoende grote volière kunnen dan ook andere vogelsoorten worden gehouden. belangrijk is dat de vogels goed hun vliegspieren kunnen gebruiken.

Het is dan ook belangrijk dat er niet te veel beplanting is de volière aanwezig is. De bodembedekking moet aarde zijn en geen beton of stenen. De lengte van de volière moet toch wel bij voorkeur 400 x 100 x 200 cm. zijn.

Zwarte spreeuwen horen buiten gehouden te worden en behoeven ook geen nachthok. Wel is het aan te bevelen dat een zijde van de volière een dicht wand is en dat daar het dak afgedekt is zodat er toch wel een schuilmogelijkheid is tegen zware regenval en wind.

De vogels kunnen goed tegen winterse temperaturen en ook tegen de hoge temperaturen in de zomer.

Het (natuurlijk) daglicht en de stijging van de temperatuur zorgt er voor dat de vogels broedrijp worden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Zwarte spreeuw is aanvullend onderstaand van toepassing:

Zwarte spreeuwen kunnen in een ruime volière gehuisvest worden samen met verschillende soorten gaailijsters, Blauwe eksters, Lijsters, Bulbuuls, etc.

Het fokken kan ook met meerdere koppels spreeuwen plaats vinden in 1 volière (koloniebroed).

Het kan, maar het is altijd beter (en goedkoper) om dit soort vogels voor het broedseizoen apart te huisvesten omdat het levend voer door alle medebewoners in korte tijd wordt opgegeten.

Het fokken met de Zwarte spreeuw.

Zwarte spreeuwen zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint vaak in de maand april.

De vogels maken een nest in een nestkast van 20 x 20 x 30 - 40 cm hoog. Het invlieggat is 6 cm. en geplaatst op het Oosten.

Het nestmateriaal bestaat uit veren, droog gras, plantenstengels, mos, bladeren en andere plantendelen. De nestkast wordt op ca 2 m. hoogte gehangen.

De vogels bouwen zelf het nest, maar de man houdt zich het meest bezig met het aanslepen van het nestmateriaal.

Het aantal broedronden is gemiddeld twee.

Per broedronde worden gemiddeld 4 tot 5 eieren gelegd.

De pop broedt zelf de eieren uit, de man bewaakt soms de eieren.

Dit maakt het fokken met de Zwarte spreeuwen dan ook lastig omdat de man wel de neiging heeft om de eieren uit het nest te gooien.

De broedtijd bedraagt zo'n 11 -12 dagen.

Het uitkomstpercentage ligt gemiddeld op 70 – 80 %.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

De dagen rond het uitvliegen zijn vrij kritisch, dan kan er wel eens wat sterfte optreden.

daarna is er meestal geen uitval meer. Voor de jeugdruï zijn de vogels donkerbruin van kleur

De jeugdruï duurt 6 weken.

Inventarisatie fokverslagen

Vogellexpresse 2011,no.3, blz. 127 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de inheemse vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater

De Zwarte spreeuw is een insecten- en vruchtenetende vogelsoort.

De vogels kunnen goed gehouden worden op een rantsoenering van lijsterkorrels (pellets) en diverse soorten fruit. Pellet voer bevat alle ingrediënten in de juiste verhoudingen en blijft lang goed. Ook bij vochtig en warm weer treedt er, mits het droog wordt aangeboden, geen bederf op. Het kan daarom ook gemakkelijk in voerautomaten worden aangeboden.

Zachtvoer kan ook worden gegeven, maar heeft als nadeel dat het sneller bederft dan pelletvoer.

In het broedseizoen wordt het voedselaanbod uitgebreid met levend voer in de vorm van dendrobena's, buffalowormen, pinkies en meelwormen.

De vogels krijgen geen extra voedingssupplementen. Alleen in de broedtijd als er jonge vogels zijn wordt het levend voer bepoederd met een vitamine/mineralen supplement om de voedingswaarde en het kalkgehalte te verhogen.

Drinkwater moet voldoende beschikbaar zijn in daarvoor bestemde drinkflesjes of drinkfonteintjes.

Water raakt snel vervuild. Dagelijks moet het drinkwater worden verversd en aangeboden in schone drinkflesjes.

Iedere dag krijgen de vogels vers badwater in kunststof badschalen met een doorsnede van 30 – 40 cm, en 6 – 7 cm. hoog. De vogels baden graag en veel. Zorg dat het opspattende water goed weg kan lopen.

Overigen

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling

Zwarte spreeuwen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels kunnen gedurende twee jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie

Zwarte spreeuwen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 4,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Zwarte spreeuwen niet verplicht.

Aanschaf

De aanschaf van Zwarte spreeuwen als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE

Bij de Zwarte spreeuw is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Zwarte spreeuw kans van overleving heeft. Bij ontsnapping uit de volièere of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.
Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door R.P. Naeff, fokker van Zwarte spreeuwen.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, opgesteld door de keurmeestervereniging Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 22 e.v.

StichtingDiergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" ,2012, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009, Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006, ISBN 9789073217119

Peter Clement and Ren Hathway – *Thrushes* - Helm Identification Guides

Josep del Hoyo, Andrew Elliot, David Christie – *Handbook of the birds of the world* – Volume 14 – Lynx Edicions 2009, ISBN 978 8496553507

Links

BirdLife International 2014. *Sturnus unicolor*, The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Specifieke houderijrichtlijn Spreeuw

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.021.001

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Sturnidae = spreeuwen
Geslacht: Sturnus

Soort: **Sturnus vulgarus vulgarus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn 11 ondersoorten.

Land van herkomst:

Geheel Europa, met uitzondering van Noordoost Europa.

Oorspronkelijk biotoop:

Holtes in bomen, op de randen van steile rotsen.

Beschrijving vogel:

De Europese spreeuw is een vogel van 22 cm.

Er is geen kleurverschil tussen de man en de pop, maar wel tussen zomerkleed en winterkleed.

Beschreven is het winterkleed.

De snavel is lang, smal, spits en puntig. De bovensnavel is donkergrijs, de ondersnavel is aan de basis hoornkleurig, overgaand in donkergrijs. De pupil is zwart.

De kopbevedering is glanzend zwart. De veerpunten van de kopbevedering zijn bruin. De wangen laten een groene en purperen weerschijn zien. Op de wangen is een witte stiptekening aanwezig. Deze stiptekening heeft een crème waas. Het rugdek en de mantel is glanzend zwart met groene en purperen weerschijn. De pijlvormige stippen zijn wit, met een iets bruin waas. De keel en kin, de borst, buik, flanken en onderlichaam zijn glanzend zwart met een pijlvormige witte stiptekening.

De schouders en kleine vleugeldekveren zijn glanzend zwart. De grote vleugeldekveren en de vleugelslagpennen zijn glanzend zwart op een zwartbruine grondkleur. De vleugeldekveren hebben een witte stiptekening, de dekveren zijn geelbruin omzoomd. De staartpennen zijn aan de bovenzijde zwartbruin, de onderzijde is donkergrijs. De bovenstaartdekveren zijn wit gespikkeld, de onderstaartdekveren hebben een zwarte V-tekening. De pootkleur is donkerbruin, de nagels zijn zwart.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Europese spreekwoord wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Spreekwoord is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Spreekwoord toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Deze vogelsoort is geplaatst op bijlage II B van de Vogelrichtlijn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Europese spreekwoord**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen.

Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen³ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Europese spreeuw lang (ca.10 – 15 jaar) in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij spreeuwen bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Europese spreeuwen kunnen gevoelig zijn voor atoxoplasmose en parasitaire wormen

Huisvesting

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het “Handboek Vogelverzorging” zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Europese spreeuw.

Europese spreeuwen kunnen het beste gehuisvest worden in een zogenaamde landschapsvoliëre met grote afmetingen. Per koppel is minimaal 3 m² nodig.

In een voldoende grote voliëre kunnen dan ook andere vogelsoorten worden gehouden.

Belangrijk is dat de vogels goed hun vliegspieren kunnen gebruiken.

Het is dan ook belangrijk dat er niet te veel beplanting is de voliëre aanwezig is. De bodembedekking moet aarde zijn en geen beton of stenen. De afmeting van de voliëre moet toch wel bij voorkeur 400 x 200 x 200 cm. zijn.

Europese spreeuwen horen buiten gehouden te worden en behoeven ook geen nachthok.

Wel is het aan te bevelen dat een zijde van de voliëre een dicht wand is en dat daar het dak afgedekt is zodat er toch wel een schuilmogelijkheid is tegen zware regenval en wind.

De vogels kunnen goed tegen winterse temperaturen en ook tegen de hoge temperaturen in de zomer.

---

³ Cie DE&W NBvV, *Monografie “Het communiceren met kooi- en voliërevogels”*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Het (natuurlijk) daglicht en de stijging van de temperatuur zorgt er voor dat de vogels broedrijp worden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Europese spreeuw is aanvullend onderstaand van toepassing:
Europese spreeuwen kunnen in een ruime volière gehuisvest worden samen met verschillende soorten gaailijsters, Blauwe eksters, Lijsters, Buulbuuls, etc.
Het fokken kan ook met meerdere koppels spreeuwen plaats vinden in 1 volière (koloniebroed).

Het kan, maar het is altijd beter (en goedkoper) om dit soort vogels voor het broedseizoen apart te huisvesten omdat het levend voer door alle medebewoners in korte tijd wordt opgegeten.

Het fokken met de Europese spreeuw.

Europese spreeuwen zijn in het tweede jaar broedrijp.
Het broedseizoen begint vaak in de maand april.
De vogels maken een nest in een nestkast van 20 x 20 x 30 - 40 cm hoog. Het invlieggat is 6 cm. en geplaatst op het Oosten.
Het nestmateriaal bestaat uit veren, droog gras, plantenstengels, mos, bladeren en andere plantendelen. De nestkast wordt op ca 2 m. hoogte gehangen.
De vogels bouwen zelf het nest, maar de man houdt zich het meest bezig met het aanslepen van het nestmateriaal.

Het aantal broedronden is gemiddeld twee.
Per broedronde worden gemiddeld 4 tot 5 eieren gelegd.
De pop broedt zelf de eieren uit, de man bewaakt soms de eieren.
Dit maakt het fokken met de Zwarte spreeuwen dan ook lastig omdat de man wel de neiging heeft om de eieren uit het nest te gooien.
De broedtijd bedraagt zo'n 11 -12 dagen.
Het uitkomstpercentage ligt gemiddeld op 70 – 80 %.
De ouders brengen zelf de jongen groot.
De dagen rond het uitvliegen zijn vrij kritisch, dan kan er wel eens wat sterfte optreden.
daarna is er meestal geen uitval meer. Voor de jeugdruï zijn de vogels donkerbruin van kleur
De jeugdruï duurt 6 weken.

Inventarisatie fokverslagen

Maandblad Onze Vogels, itg. NBvV, dec. 1995, blz. 527 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd.
Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de inheemse vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater

De Europese spreeuw is een insecten- en vruchtenetende vogelsoort.

De vogels kunnen goed gehouden worden op een rantsoenering van lijsterkorrels (pellets) en diverse soorten fruit. Pellet voer bevat alle ingrediënten in de juiste verhoudingen en blijft lang goed. Ook bij vochtig en warm weer treedt er, mits het droog wordt aangeboden, geen bederf op. Het kan daarom ook gemakkelijk in voerautomaten worden aangeboden. Zachtvoer kan ook worden gegeven, maar heeft als nadeel dat het sneller bederft dan pelletvoer.

In het broedseizoen wordt het voedselaanbod uitgebreid met levend voer in de vorm van dendrobena's, buffalowormen, pinkies en meelwormen.

De vogels krijgen geen extra voedingssupplementen. Alleen in de broedtijd als er jonge vogels zijn wordt het levend voer bepoederd met een vitamine/mineralen supplement om de voedingswaarde en het kalkgehalte te verhogen.

Drinkwater moet voldoende beschikbaar zijn in daarvoor bestemde drinkflesjes of drinkfonteintjes.

Water raakt snel vervuild. Dagelijks moet het drinkwater worden verversd en aangeboden in schone drinkflesjes.

Iedere dag krijgen de vogels vers badwater in kunststof badschalen met een doorsnede van 30 – 40 cm, en 6 – 7 cm. hoog. De vogels baden graag en veel. Zorg dat het opspattende water goed weg kan lopen.

Overigen

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling

Europese spreeuwen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels kunnen gedurende vijf jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een kistkooi.

Identificatie en registratie

Europese spreeuwen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 4,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ring en zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Europese spreeuwen niet verplicht.

Aanschaf

De aanschaf van Europese spreeuwen als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE

Bij de Europese spreeuw is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Europese spreeuw kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, opgesteld door de keurmeestersvereniging Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 22 e.v.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels", 2012, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006, ISBN 9789073217119

Peter Clement and Ren Hathway – *Thrushes* - Helm Identification Guides

Feare and Graig, *Starlings and Mynas*, blz. 183

Josep del Hoyo, Andrew Elliot, David Christie – *Handbook of the birds of the world* – Volume 14 – Lynx Edicions 2009, ISBN 978 8496553507

Alois van Mingeroet, *Europese vogels kweken en tentoonstellen*, blz. 230 t/m 244

Peter Otten, *De spreeuw, een geboren imitator*.

Peter Otten, *De spreeuw, als volièrevogel*

Links

BirdLife International 2014. *Sturnus vulgaris*, The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Specifieke houderijrichtlijn Zwartkop

2021, versie 1.2

NBvW code G1. 15.018.012

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Sylviidae = zangers v d Oude Wereld
Geslacht: Sylvia

Soort: **Sylvia atricapilla atricapilla**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn vijf ondersoorten:

Land van herkomst:

Geheel Europa.

Oorspronkelijk biotoop:

In parken en open naaldbossen.

Beschrijving vogel:

De Zwartkop heeft een grootte van 14 cm.

Er is kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De zwarte snavel is spits. De oogring is wit, de iris en de pupil zijn zwart.

Het voorhoofd en de kop zijn zwart, achter op de kop gaat deze kleur over naar een grijze nek. De wang- en oorstreek zijn zilvergrijs.

De rug is zwartgrijs. De stuit is blauwgrijs. De bovenstaart dekveren zijn donkerder grijs.

De keel en hals zijn grijs. De onderborst, buik en onderlichaam zijn lichtgrijs. Ook de onderstaart dekveren zijn lichtgrijs.

De vleugeldekenveren zijn zwartgrijs. De vleugelpennen zijn zwartgrijs. De staart is donkergrijs. De pootkleur is zwartgrijs met donkere nagels.

De pop:

De pop is gelijk aan de man met uitzondering van de kopkleur. Deze is bij de pop roodbruin in plaats van zwart. De vleugeldekenveren en de stuit zijn bruiner van kleur.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;

- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde “Vogelrichtlijn”.

opmerkingen:

De Zwartkop wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van “inheemse beschermd” vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Zwartkop is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Zwartkop toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Zwartkop is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

De Zwartkop is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor **de Zwartkop**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van deze normale gedragingen⁴ van de vogels.

De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Zwartkop lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Bij de Zwartkop kan zich vooral hematomochrosis (ijzerstapeling in de lever) voor doen.

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Zwartkop.

De Zwartkop is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volièr of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Zwartkop al gauw een ruimte nodig van bij voorkeur 300 x 200 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volièr of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volièr of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volièr of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Zwartkop is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volièr onder te brengen.

---

⁴ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Als de volièrè groot genoeg is en goed beplant kunnen Roodborsttapuiten bij de vogels worden geplaatst.

De Zwartkoppen zijn dan rustige vogels en prachtig om te houden.

Het fokken met de Zwartkop.

Zwartkoppen zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand mei.

Ze maken zelf een vrijstaand nest in een struik of klimop.

Per broedseizoen wordt als regel tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden drie tot vijf eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 13 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 90%.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Vogelxpresse 2007, no.5, blz. 193 e.v.

Vogelxpresse 2011, no. 5, blz.164 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 2008, blz. 8 e.v.

De Europese Cultuurvogel, 2011, no.5, blz. 175 e.v.

Fokverslag www.vogelspeciaalclub.nl

Vogelxpresse 2015, no.6, blz. 261 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol sinds 2004 met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de inheemse vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Zwartkop is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insecteneters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volièrès verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Zwartkoppen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende twee jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Niet iedere fokker stuurt zijn vogels naar een tijdelijke tentoonstelling. De vogel heeft teveel ruimte nodig om zonder stress deze tijd door te brengen.

Identificatie en registratie.

Zwartkoppen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,8 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Zwartkop niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Zwartkoppen als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Zwartkop is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Zwartkop een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Lou Megens en L. de Boer, fokkers van Zwartkoppen.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van voliëre- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met voliëre- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 201% - 2020, blz. 85

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels,

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels'*, 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars'*, 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Links.

BirdLife International 2014. *Sylvia atricapilla*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Tuinfluiter

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.019.004

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Sylviidae = zangers van de Oude Wereld
Geslacht: Sylvia

Soort: **Sylvia borin borin**

Soorten/ondersoorten:

Er is een ondersoort:

Sylvia b. woodwardi

Land van herkomst:

Geheel Europa, met uitzondering van IJsland.

Oorspronkelijk biotoop:

Open bosland met veel ondergroei, bosjes en parken.

In Nederland vrij algemeen.

Beschrijving vogel:

De Tuinfluiter heeft een grootte van 14 cm.

Er is geen kleurverschil tussen de man en de pop.

De snavel is lang en slank. De bovensnavel is bruingrijs, de ondersnavel is lichter van kleur.

De oogring is wit, de iris donkerbruin en de pupil is zwart. Boven het oog loopt een korte crèmewitte wenkbrauwstreep.

De kop is grijsbruin. De wangstreek is lichter van kleur. De nek heeft een grijze schimmelkraag die doorloopt tot boven de schouderveren. De rug is grijsbruin, de stuit en bovenstaart dekveren zijn lichtbruin.

De keel en hals zijn lichtbruin. De borst en flanken zijn crèmewit, het onderlichaam en de onderstaart dekveren zijn wit.

De vleugeldekken zijn donkerbruin. De grote slagpennen zijn bruin met een lichte omzoming aan het uiteinde. De staartpennen zijn zwartbruin..

De pootkleur is lichtgrijs met zwarte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:

onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;

- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Tuinfluiter wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Tuinfluiter is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Tuinfluiter toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Tuinfluiter is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

De Tuinfluiter is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Tuinfluiter**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van deze normale gedragingen⁵ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart.

Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Tuinfluiter lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Daarnaast is de Tuinfluiter gevoelig voor ijzerstapeling in de lever (hematomochrosis).

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Tuinfluiter.

De Tuinfluiter is geen kooivogel.

De Tuinfluiter is een volièrevogel. De vogel moet dan ook bij voorkeur ondergebracht worden in een volière of een buitenvlucht.

De minimale afmetingen van de buitenvlucht moeten bij voorkeur 2 x 1 x 2 meter, (lxbxh) zijn. De buitenvlucht moet gedeeltelijk overdekt zijn. De vogels worden bij voorkeur gehouden in begroeide vluchten of voliè-res. Het bieden van wat natuurlijke beschutting is erg belangrijk

De beplanting kan uit vele soorten bomen, heesters en planten bestaan. Liefst soorten die veel insecten e.d. aantrekken.

Tuinfluiters zijn sterke vogels, die in de winter in een overdekte buitenvolière gehouden kunnen worden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

---

⁵ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Voor de Tuinfluiter is aanvullend onderstaand van toepassing:
Tuinfluiters kunnen met vogels van gelijke grootte gehouden worden zoals de Europese nachtegaal, Grote Gele kwikstaart, Gekraagde roodstaart, Kuifleeuwerik.

Het fokken met de Tuinfluiter.

Met deze vogelsoort kan in een buitenvlucht of volière worden gefokt.
Begin mei beginnen de vogels met de nestbouw. De start van het broedseizoen wordt mede bepaald door een verhoogde aanbod van insecten.
Zij maken een komvormig vrijstaand nest in een struik of in de klimop.
Onder normale omstandigheden kinnen twee tot drie broedronden per seizoen gehouden worden.
Meestal worden 3-5 eitjes gelegd, Met tussenpozen van 1 dag worden de eitjes gelegd.
De broedduur is 12-13 dagen. De pop broedt zelf de eitjes uit.
Het uitkomstpercentage is vrij hoog, zo'n 90%.
De ouders brengen zelf de jongen groot.
In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, okt. 2008, blz. 331
BEC info, uitg. Belangenbehartiging Europese Cultuurvogels, nummer 6, 2008, blz.277 e.v.
Fokverslag archief NBvV 2014

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de soorten die worden gerekend tot inheemse beschermde vogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Tuinfluiters zijn inheemse insecteneters.
Als basisvoer geven we een prima (ijzerarm) universeelvoer of eivoer en insectenpaté met een weinig witte meelwormen, wasmotlarven, buffalo's, vliegen, spinnen, sprinkhanen en eivoer. Dit moet dagelijks vers verstrekt worden. belangrijk is dat het procentuele aandeel dierlijke eiwitten zo hoog mogelijk is.

Tijdens de opfok moet het menu uit ruim voldoende porties levend voer bestaan.
Nu ook weer zo weinig mogelijk meelwormen.
Deze stimuleren de broeddrijf van de vogels en daardoor worden vaak de nesten met jongen verlaten en beginnen ze weer aan een nieuw legsel.
Bij de opfok van de jongen kunnen ook de nimfen van de meelworm gebruikt worden, de vogels zijn daar dol op. Voedseldieren (meelwormen) worden op een speciaal voedingssubstraat gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiezel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

Om het aandeel eiwitten op te krikken wordt AVES opfok gegeven. Daarnaast vitamine D3 en aanvullende vitaminen en mineralen.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen of stromend water in de biotoop volière.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Tuinfluiters die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling. De Tuinfluiter kan gedurende twee jaar ingezonden worden op een tijdelijke tentoonstelling. Zij worden daar ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie .

Tuinfluiters moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt.. Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Tuinfluiter niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Tuinfluiters als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Tuinfluiter is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Tuinfluiter een kans van overleving heeft. Bij ontsnapping uit de volièrre of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur .

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 86.

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels"* ,2012, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars"*, 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006, ISBN 9789073217119

Arnoud B van der Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Links.

BirdLife International 2014. *Sylvia borin*, The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Grasmus

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.019.003

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Sylviidae = grasmussen
Geslacht: Sylvia

Soort: **Sylvia communis communis**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn drie ondersoorten:

Sylvia c. icterops
Sylvia c. volgensis
Sylvia c. rubicola

Land van herkomst:

Geheel Europa met uitzondering van het hoge Noorden

Oorspronkelijk biotoop:

Leeft in vrij open terrein, parken en tuinen.

Beschrijving vogel:

De Grasmus heeft een grootte van 14 cm.

Er is een kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is lang en spits. De bovensnavel is zwartgrijs, de ondersnavel iets lichter met een gele waas. De oogring is wit, De iris is roodbruin en de pupil is zwart.

De kopbevedering is grijs met iets hamertekening. Boven het oog loopt een smalle witte oogstreep.

De oorstreek is grijs, iets lichter dan de kopbevedering.

De rug en stuit zijn bruin met een iets grijze waas. De keel is wit met een wat opstaande bevedering. De borst en flanken zijn bij een volwassen man iets roze. Buik en onderlichaam zijn crème bruin..

De kleine vleugeldekveren zijn roestbruin. De middelste vleugeldekveren zijn bruingrijs. De vleugelpennen zijn donkerbruin met een lichte zoom. De staartpennen zijn lang en donkerbruin met een lichte zoom in de buitenpennen.

De pootkleur is hoornkleurig met iets donkere nagels.

De pop:

De pop heeft de kleur van de man, alleen de kop is bruin in plaats van grijs. De borst is lichtbeige.

De staart is meer roodbruin.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Grasmus wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Grasmus is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Grasmus toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Grasmus is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

De Grasmus is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Grasmus**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een

houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁶ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Grasmus lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Grasmus.

De Grasmus is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Grasmus al gauw een ruimte nodig van bij voorkeur 200 x 100 x 200 cm. (lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

---

⁶ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Grasmus is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volière onder te brengen.

Als de volière groot genoeg is en goed beplant kunnen Kuifmezen of andere insectenetende inheemse vogels bij de vogels worden geplaatst.

Het fokken met de Grasmus.

Grasmussen zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand april.

De man maakt meerdere nesten in een nestkastje of kapelletje. Het nestmateriaal bestaat vooral uit mos, sisal, kokosvezel of grasstengels. De pop zoekt een nest uit

Per broedseizoen wordt als regel niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden 2 - 5 eieren gelegd. De man en pop broeden zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 11 – 12 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 90%.

De jonge vogels moeten de eerste dagen in het nest volop levend voer in de vorm van spinnetjes en kleine insecten beschikbaar krijgen. Als ze wat ouder zijn kunnen grote insecten worden gevoerd.

In de periode naar de jeugdruimte is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Fokverslag in het archief van COM Nederland.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de inheemse vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Grasmus is in hoofdzaak een insecteneter. Daarnaast wordt in beperkte mate ook wel fruit gegeten.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

In de winter schakelt de vogel over op kleine oliehoudende zaden en bessen.

Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insecteneters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Grasmussen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende vijf jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Niet iedere fokker stuurt zijn vogels naar een tijdelijke tentoonstelling. De vogel heeft teveel ruimte nodig om zonder stress deze tijd door te brengen.

Identificatie en registratie.

Grasmussen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Grasmus niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Grasmussen als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Grasmus is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Grasmus een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 20185 - 2020 blz. 89.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels,

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels*, 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*, 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 11, ISBN 849655306X

Herman Kremers, *Beschermde of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006.
ISBN 9789073217119

Links.

BirdLife International. 2014. *Sylvia communis*. The IUCN Red List of Threatened Species 2014: e.T22716910A62560633. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Braamsluiper

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15. 019.002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Sylviidae = grasmussen
Geslacht: Sylvia

Soort: **Sylvia curruca curruca**

Soorten/ondersoorten:

Er drie ondersoorten:

Sylvia c. caucasica

Sylvia c. halimodendri

Sylvia c. telengitica

Land van herkomst:

Geheel Europa met uitzondering van het hoge Noorden

Oorspronkelijk biotoop:

Leeft in vrij open terrein, parken en tuinen.

Beschrijving vogel:

De Braamsluiper heeft een grootte van 13,5 - 14 cm.

Er is nauwelijks een kleurverschil tussen de man en de pop. De pop is iets doffer van kleur.

De snavel is lang en spits. Bovensnavel is zwartgrijs, de ondersnavel iets lichter. De oogring is onderbroken wit, De iris is bruin en de pupil is zwart.

De kopbevedering is grijs met iets hamertekening. Boven het oog loopt een smalle witte oogstreep. Deze loopt vaag door tot in de witte wangstreek. De oorstreek is grijs.

De rug en stuit zijn grijs. De keel is wit. De borst, flanken, buik en onderlichaam zijn grijs wit.

De kleine vleugeldekveren zijn grijs. De middelste vleugeldekveren zijn bruingrijs. De vleugelpennen zijn bruin grijs. De staartpennen zijn zwart.

De pootkleur is grijs met zwarte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)

onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:

onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;

c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten

onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde “Vogelrichtlijn”.

opmerkingen:

De Braamsluiper wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van “inheemse beschermde” vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Braamsluiper is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Braamsluiper toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Braamsluiper is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern

De soort is geplaatst op bijlage II van de Bonn Convention (trekkende diersoorten).

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Braamsluiper**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁷ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de

---

⁷ Cie DE&W NBvV, *Monografie “Het communiceren met kooi- en volièrevogels”*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Braamsluiper lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Braamsluiper.

De Braamsluiper is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Braamsluiper al gauw een ruimte nodig van bij voorkeur 200 x 100 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Braamsluiper is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volière onder te brengen.

Als de volière groot genoeg is en goed beplant kunnen Kuifmezen of andere insectenetende inheemse vogels bij de vogels worden geplaatst. De Braamsluiper is een schuwe vogel.

Het fokken met de Braamsluiper.

Braamsluiers zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand april.

Ze maken zelf een nest in een nestkastje of kapelletje. Het nestmateriaal bestaat vooral uit mos, sisal, kokosvezel of grasstengels..

Per broedseizoen wordt als regel niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden 2 - 4 eieren gelegd. De man en pop broeden zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 11 – 12 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 90%.

De jonge vogels moeten de eerste dagen in het nest volop levend voer in de vorm van spinnetjes en kleine insecten beschikbaar krijgen. Als ze wat ouder zijn kunnen grote insecten worden gevoerd.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 2007, blz. 119 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de inheemse vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Braamsluiper is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

In de winter schakelt de vogel over op kleine oliehoudende zaden en bessen.

Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insecteneters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volièren verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Braamsluiers die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende vijf jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Niet iedere fokker stuurt zijn vogels naar een tijdelijke tentoonstelling. De vogel heeft teveel ruimte nodig om zonder stress deze tijd door te brengen.

Identificatie en registratie.

Braamsluiers moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Braamsluiper niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Braamsluiers als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevederling geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Braamsluiper is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Braamsluiper een kans van overleving heeft. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 90.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels,

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels'*, 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*, 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 11, ISBN 849655306X

Herman Kremers, *Beschermde of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006.
ISBN 9789073217119

Links.

BirdLife International. 2014. *Sylvia curruca*. The IUCN Red List of Threatened Species 2014: e.T22716915A62575808.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke Houderijvoorschrift Kleine Zwartkop

2021, versie 1.2

NBvV code: geen code aangetroffen

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Sylviidae = Grasmussen
Geslacht: Sylvia

Afbeelding

zie NBvV Vogelindex

Soort: **Sylvia melanocephala melanocephala**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn drie ondersoorten:
Sylvia m. leiscogastra
Sylvia m. valverdei
Sylvia m. momus

Land van herkomst:

Zuid Europa, Middellandse Zee gebied

Oorspronkelijk biotoop:

Olijfgaarden, wijngaarden.

Beschrijving vogel:

De Kleine Zwartkop heeft een grootte van 14 cm.

Er is kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De zwarte snavel is spits. De oogring is breed en rood, de iris is rood met een zwarte pupil.

De kopbevedering is zwart en deze kleur loopt door tot over de wang- en oorstreek naar de rug.

De rug en stuit is donkergrijs. De keel en hals zijn wit. De borst, buik en onderlichaam zijn lichtgrijs.

De vleugeldekenen zijn grijs. De duimveertjes zijn zwart. De slagpennen zijn zwart met een lichte buitenvlag.

De staart is grijs, de buitenste slagpennen van de staart hebben een wit uiteinde.

De poten zijn roodachtig met donkere nagels.

De pop:

De pop heeft een bruine kopkleur. De rug en vleugeldekenen zijn bruiner van tint dan die bij de man.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr.2017/160 van 20 januari 2017.

opmerkingen:

Het houden van en fokken met de Kleine Zwartkop is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Kleine Zwartkop toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Kleine Zwartkop staat op de Vogelrichtlijn in bijlage I

De Kleine Zwartkop staat op bijlage II van het Verdrag van Bern.

De Kleine zwartkop staat op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Kleine Zwartkop**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van deze natuurlijke gedragingen van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Kleine Zwartkop lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Bij de Kleine Zwartkop kan zich vooral hematomochrosis (ijzerstapeling in de lever) voor doen.

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Kleine Zwartkop.

De Kleine Zwartkop is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooien heeft de Kleine Zwartkop al gauw een ruimte nodig van 300 x 100 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Kleine Zwartkop is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volière onder te brengen.

Als de volière groot genoeg is en goed beplant kunnen Roodborsttapuiten bij de vogels worden geplaatst.

De Kleine Zwartkoppen zijn dan rustige vogels en prachtig om te houden.

Het fokken met de Kleine Zwartkop.

Kleine Zwartkoppen zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand mei.

Ze maken zelf een vrijstaand nest in een struik of dennetje.

Per broedseizoen wordt als regel tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden drie tot vijf eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 13 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 90%.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Er zijn geen fokverslagen aangetroffen.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol sinds 2004 met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de inheemse vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Kleine Zwartkop is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insectenetters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Kleine Zwartkoppen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende twee jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Niet iedere fokker stuurt zijn vogels naar een tijdelijke tentoonstelling. De vogel heeft teveel ruimte nodig om zonder stress deze tijd door te brengen.

Identificatie en registratie.

Kleine Zwartkoppen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,7 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Kleine Zwartkop niet verplicht.

(Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf

De aanschaf van Kleine Zwartkoppen als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE

Bij de Kleine Zwartkop is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Kleine Zwartkop een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebber is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Lou Megens, fokker van Kleine Zwartkoppen.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de keurmeestervereniging Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV, 2015 – 2020,, blz. 45.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels,

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels* 2012, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 6328

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*, 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 08733

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2006, deel 11, ISBN 849655306X

Links.

BirdLife International 2014. *Sylvia melanocephala*. The IUCN Red List of Threatened Species.

Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Winterkoning

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.018.010

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Troglodytidae
Geslacht: Troglodytes

Soort: **Troglodytes troglodytes**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn 44 ondersoorten.

Land van herkomst:

Geheel Europa, met uitzondering van het hoge Noorden.

Oorspronkelijk biotoop:

Lage struiken met vochtige ondergrond in bossen en parken.

Beschrijving vogel:

De Winterkoning heeft als synoniem: Tuinkruiper, Klein Jantje.

De Winterkoning heeft een grootte van 10 cm.

Er is geen kleurverschil tussen de man en de pop.

De algemene lichaamskleur is roestbruin.

De snavel is lang en spits en iets gebogen. De bovensnavel is blauwgrijs, de ondersnavel is oranjegeel. De oogring is vaag aanwezig, de iris en de pupil zijn zwart.

Boven het oog loopt een crèmewitte wenkbrauwstreep in de richting van de nek. De kop is donkerbruin. De wang- en oorstreek zijn grijsachtig en gespikkeld. De nek en rug zijn bruin, de stuit is wat matter bruin van kleur. De bovenstaart dekveren zijn roodbruin.

De hals is lichtbruin met een witte tekening. De borst en buik zijn grijsbruin met een horizontale golftekening. Het onderlichaam is donkerbruin met een diepbruine omzoming van de veertjes. De onderstaart dekveren zijn lichtbruin.

De vleugeldekveren zijn roestbruin. De buitenste grote vleugelpennen hebben in de buitenvlag witte stukjes waardoor er een tekeningpatroon ontstaat. De middelste slagpennen laten een horizontale bestreping zien. Op de schouderveertjes bevinden zich een aantal witte stipjes.

De buitenpennen van de staart zijn zwart met lichte vlekjes. De middelste staartpennen zijn roestbruin met donkerbruine vlakjes. Deze vormen in de staart een tekeningpatroon.

De staart wordt meestal opgericht gedragen.

De poten zijn bruingrijs met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Winterkoning wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Winterkoning is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Winterkoning toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Winterkoning staat op de Vogelrichtlijn in bijlage I

De Winterkoning is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Winterkoning**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁸ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Winterkoning lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Daarnaast is de Winterkoning gevoelig voor ijzerstapeling in de lever (hematomochrosis).

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Winterkoning.

De Winterkoning is geen kooivogel.

De Winterkoning is een voliërevogel. De vogel moet dan ook bij voorkeur ondergebracht worden in een voliëre of een buitenvlucht.

De minimale afmetingen van de buitenvlucht moeten bij voorkeur 2 x 1 x 2 meter, (lxbxh) zijn. De buitenvlucht moet gedeeltelijk overdekt zijn. De vogels worden bij voorkeur gehouden in begroeide vluchten of voliëres. Het bieden van wat natuurlijke beschutting is erg belangrijk

De beplanting kan uit vele soorten bomen, heesters en planten bestaan. Liefst soorten die veel insecten e.d. aantrekken.

Winterkoningen zijn sterke vogels, die in de winter in een overdekte buitenvoliëre gehouden kunnen worden.

---

⁸ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en voliërevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Winterkoning is aanvullend onderstaand van toepassing:

Winterkoningen kunnen met vogels van gelijke grootte gehouden worden zoals de Boomkruiper en de Heggemus. Echter in het broedseizoen is waakzaamheid geboden, de Winterkoning is dan erg agressief naar andere medebewoners.

Het fokken met de Winterkoning.

Met deze vogelsoort kan in een buitenvlucht of volièrre worden gefokt.

Begin mei beginnen de vogels met de nestbouw. De start van het broedseizoen wordt mede bepaald door een verhoogde aanbod van insecten.

Zij maken een komvormig nest van mos in de beplanting of gebruiken een kokosnestje met de ingang aan de zijkant, wat met mos wordt afgemaakt.

Onder normale omstandigheden kan één tot twee broedronden per seizoen gehouden worden.

Meestal worden 4-6 eitjes gelegd, Met tussenpozen van 1 dag worden de eitjes gelegd.

De broedduur is 12-13 dagen. De pop broedt zelf de eitjes uit.

Het uitkomstpercentage is vrij hoog, zo'n 90%.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 1992, blz. 154

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, dec. 2006, blz. 416

BEC info, uitg. Belangenbehartiging Europese Cultuurvogels, nr. 3, 2014, blz. 127 e.v.

Vogelexpressie 2018, no. 2, blz. 17 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de soorten die worden gerekend tot inheemse beschermde vogels standardeisen opgesteld.

De eerste broedresultaten van het Winterkoninkje bij leden van de NBvV zijn geregistreerd in 2006.

Voeding, drinken en badwater.

Winterkoningen zijn inheemse insecteneters.

Als basisvoer geven we een prima (ijzerarm)universeelvoer of eivoer en insectenpaté met een weinig witte meelwormen, wasmotlarven, buffalo's, vliegen, spinnen, sprinkhanen en eivoer. Dit moet dagelijks vers verstrekt worden. belangrijk is dat het procentuele aandeel dierlijke eiwitten zo hoog mogelijk is.

Tijdens de opfok moet het menu uit ruim voldoende porties levend voer bestaan.

Nu ook weer zo weinig mogelijk meelwormen.

Deze stimuleren de broeddrift van de vogels en daardoor worden vaak de nesten met jongen verlaten en beginnen ze weer aan een nieuw legsel.

Bij de opfok van de jongen kunnen ook de nimfen van de meelworm gebruikt worden, de vogels zijn daar dol op. Voedseldieren (meelwormen) worden op een speciaal voedingssubstraat gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

Om het aandeel eiwitten op te krikken wordt AVES opfok gegeven. Daarnaast vitamine D3 en aanvullende vitaminen en mineralen.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen of stromend water in de biotoop volière.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Winterkoningen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling. De Winterkoning kan gedurende twee jaar ingezonden worden op een tijdelijke tentoonstelling. Zij worden daar ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie .

Winterkoningen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Winterkoning niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Winterkoningen als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Winterkoning is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Winterkoning een kans van overleving heeft. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 100.

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels* 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*, 2009,
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006,
ISBN 9789073217119

Arnoud B van der Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Links.

BirdLife International 2014. *Troglodytes troglodytes*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Grijsvleugel lijster

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 17.011.030

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Turdidae = lijsters
Geslacht: Turdus

Soort: **Turdus boulboul**

Soorten/ondersoorten:

Land van herkomst:

De vogelsoort komt voor in Himalayagebergte, Zuid China, Noordoost India en Pakistan.

Oorspronkelijk biotoop:

Subtropische en tropische bossen op berghellingen.
Ze komen voor tot op hoogtes van 3300 meter.
Ze broeden op 2100 – 270 meter en in de winter dalen ze af naar 1400 meter. Zo hebben ze dus een verticale trek.

Beschrijving vogel:

De vogelsoort heeft een grootte van 27 – 29 cm.
Er is geen kleurverschil tussen de man en de pop.
De vogel heeft een gele snavel. De kop, nek en hals zijn zwart.
De rug en stuit zijn zwart.
De borst is zwart waarbij de borstbevedering een iets lichtere omzoming heeft. Hierdoor ontstaat een schubtekening.
De middelste vleugelpennen zijn grijs. De staart is zwart.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2017/160 van 20 januari 2017

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Grijsvleugellijster** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Grijsvleugellijster lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij lijsters bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij lijsters kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

---

⁹ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Grijsvleugellijsters kunnen gevoelig zijn voor atoxoplasmose en parasitaire wormen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingseisen voor de Grijsvleugellijster.

Kastanjelijsters zijn geen kooivogels en moeten niet in een broedkooi in een verwarmd nachthok worden gehouden.

De Grijsvleugellijster wordt bij voorkeur gehuisvest in volières met een vloeroppervlak van 12 m² of groter.

Hierbij moet zo'n volière toch wel een minimale hoogte van 2 m. hebben. Daarnaast moet de volière licht beplant zijn.

De Grijsvleugellijster hoort buiten gehouden te worden. Een nachthok is ondanks het Nederlandse klimaat niet nodig.

De vogel verdraagt temperaturen tot -20° zonder problemen. Temperaturen boven de 30° worden slecht verdragen. Daarom moet er in de volière schaduw aanwezig zijn door middel van beplanting en een afdak. Eigenlijk is het aan te bevelen ook een dichte achterwand in de volière aan te brengen.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Grijsvleugellijster is aanvullend onderstaand van toepassing:

De Grijsvleugellijster is een vrij zeldzame soort in de avicultuur.

Deze vogels zijn tamelijk schuw en verbergen zich graag in het struikgewas.

Daarnaast kunnen de vogels buiten het broedseizoen ook ondergebracht worden in grote beplante volières waarin bijvoorbeeld ook spreeuwen, Roodstaartgaailijsters, Bulbuuls, etc. aanwezig zijn.

Het fokken met de Grijsvleugellijster.

Grijsvleugellijsters zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het meest succesvol is het fokken met vogels die drie jaar oud zijn. Daarnaast kan het beste per koppel in een afzonderlijke volière worden gebreed.

Het broedseizoen begint vaak in de periode mei – juni.

De vogels maken een typisch lijsternest dat bestaat uit droog gras, mos en andere plantendelen.

Vanbinnen wordt het nest bekleed met fijner materiaal.

Het nest wordt gebouwd op een hoogte tussen de 1 en 2 meter. Soms een vrij nest, maar wordt ook wel in een mandje gebouwd.

Het aantal broedronden kan wel drie rondes zijn.

Per broedronde worden gemiddeld 3 tot 5 eieren gelegd.

De man en pop broeden deze om de beurt uit. De broedtijd bedraagt zo'n 12 -14 dagen.

Het uitkomstpercentage ligt gemiddeld op 70 – 80 %.

De ouders brengen zelf de jongen groot.
In de periode tot aan de jeugdruï wil nog wel eens sterfte optreden door atoxoplasmose.
Er kan preventief gekuurd worden met Baycox.
De uitgevlogen jongen lijken op oudervogels, maar hebben een meer gevlekt verenkleed.
De jeugdruï duurt 6 weken.

Inventarisatie fokverslagen.

Vogellexpresse 2010, no.5, blz. 192 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Grijsvleugellijster is een insecten- en vruchtenetende vogelsoort.
De vogels kunnen goed gehouden worden op een rantsoenering van lijsterkorrels (pellets) en diverse soorten fruit. . Pellet voer bevat alle ingrediënten in de juiste verhoudingen en blijft lang goed. Ook bij vochtig en warm weer treedt geen bederf op. Het kan ook gemakkelijk in voerautomaten worden aangeboden. Zachtvoer kan ook worden gegeven, maar heeft als nadeel dat het sneller bederft dan pelletvoer.

In het broedseizoen wordt het voedselaanbod uitgebreid met levend voer in de vorm van dendrobena's, buffalowormen, pinkies, regenwormen en meelwormen.

Op deze wijze bevat het voer alle ingrediënten in de juiste verhoudingen en blijft lang goed. Ook bij vochtig en warm weer treedt geen bederf op. Het kan ook gemakkelijk in voerautomaten worden aangeboden.

De vogels krijgen geen extra voedingssupplementen. Alleen in de broedtijd als er jonge vogels zijn wordt het levend voer bepoederd met een vitamine/mineralen supplement om de voedingswaarde en het kalkgehalte te verhogen.

Drinkwater moet voldoende beschikbaar zijn in daarvoor bestemde drinkflesjes of drinkfonteinjes.

Water raakt snel vervuild. Dagelijks moet het drinkwater worden verversd en aangeboden in schone drinkflesjes.

Iedere dag krijgen de vogels vers badwater in kunststof badschalen met een doorsnede van 30 – 40 cm, en 6 – 7 cm. hoog.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Grijsvleugellijsters die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn

gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortejaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Grijsvleugellijster is 4,5 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Grijsvleugellijster niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Grijsvleugellijsters als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Grijsvleugellijster is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Grijsvleugellijsters enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door H.v.d.Broek, fokker van Grijsvleugellijsters.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Peter Clement and Ren Hathway – *Thrushes* - Helm Identification Guides

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2005, deel 10, ISBN 8487334725

Links.

BirdLife International 2012. *Turdus boulboul*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Koperwiek

2021, versie 1.1

NBvV code G1. 15.022.004

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Turdidae = lijsters
Geslacht: Turdus

Soort: **Turdus iliacus iliacus**

Soorten/ondersoorten:

Er is een ondersoort:
Turdus i.coburni

Land van herkomst:

Het verspreidingsgebied is Scandinavië en Noord Rusland.
In Nederland vooral wintergast.

Oorspronkelijk biotoop:

Het biotoop wordt gevormd door gemengde bossen, berkenbossen en soms parken.

Beschrijving vogel:

De Koperwiek heeft een grootte van 21 cm

Het kleurverschil tussen een man en pop is zeer gering. De pop is iets matter van kleur en tekening.

Het verdient aanbeveling daartoe een endoscopisch of DNA onderzoek via de veren te laten uitvoeren.

De bovensnavel is aan de basis geel, overgaand in zwartbruin. De ondersnavel is geelachtig met een bruine punt. De oogring is roomkleurig, de iris donkerbruin en de pupil is zwart.

De kopbevedering is donkerbruin met een zwartbruine punttekening. De wenkbrauwstreep is wit. De oogstreep is roomkleurig en de baardstreep is wit.

De nek, rug en stuit zijn donkerbruin. De bovenstaart dekveren zijn grijsbruin. De keelvlak is gebroken wit. De borst is crème wit. De flanken zijn roestkleurig roodbruin. De buik en onderlichaam zijn gebroken wit. De onderstaart dekveren zijn crème wit. Op de borst, flanken, buik en onderlichaam zijn donkerbruine lengtestreepjes aanwezig.

De vleugeldekken zijn grijsbruin. De middelste vleugeldekken hebben een crème omzoming. De vleugelpennen zijn donkerbruin, met een geelbruine buitenvlag. De staartpennen zijn donkerbruin met een crème omzoming.

De pootkleur is geelbruin met donker hoornkleurige nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:

- onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
  - d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
  - e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Koperwiek wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Koperwiek is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Koperwiek mogelijk is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Koperwiek staat op de Vogelrichtlijn in bijlage II, deel B
De Koperwiek staat op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Near Threatened NT ver 3.1, 2012 = gevoelig

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volièr- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièr- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Koperwiek** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièr- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ¹⁰van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Koperwiek lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels en lijsterachtigen bekend zijn.

Een van de meest gevreesde ziekte met als regel een fatale afloop is de besmetting met worminfecties

Tegen deze ziekte kunnen preventieve maatregelen worden genomen door de vogels twee maal per jaar(voor-najaar) een wormmiddel toe te dienen

Dit wormmiddel is verkrijgbaar bij de dierenarts en hij zal een plan voor de vogels met de vogelhouder opstellen.

Veel voorkomen ziekten bij insectenetende vogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Koperwiek.

De Koperwiek is geen kooivogel maar hoort als koppel thuis in een buitenvolière.

Zo'n volière moet voorzien zijn van een voldoende beplanting en een diversiteit aan zitstokken.

De vogels moeten in zo'n volière zich kunnen verschuilen voor de partner, vooral in de paartijd.

De afmetingen van een volière of vlucht moeten bij voorkeur 200 x 80 x 200 cm zijn.

In deze ruimte is plaats voor 1 koppel vogels.

Aan de volière moet een tocht- en vorstvrij nachthok zijn verbonden, tenzij de volière zelf tocht- en vorstvrij is gemaakt.

---

¹⁰ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Koperwiek is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij een koppel Koperwieken kunnen wel andere vogelsoorten van gelijke grootte geplaatst worden.

Het fokken met de Koperwiek.

Koperwieken zijn in hun 2^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint omstreeks juni en loopt door tot augustus.

De vogels maken geheel zelf een nest in een open nestkast, dat na helemaal met o.a. kokosvezel en mos is gebouwd, verder met modder wordt bekleed.

Per broedseizoen worden maximaal twee broedrondes toegelaten.

In iedere broedronde worden tussen de drie en soms zes eieren gelegd.

De pop broedt deze eieren zelf uit.

De broedtijd is 14 dagen. Vaak is het uitkomstpercentage 60% of hoger, afhankelijk van het aantal gelegde eieren.

Na 13 dagen verlaten de jongen het nest en worden hoofdzakelijk door de man verder gevoerd.

Alle jongen kunnen volwassen worden als tijdens deze opgroeiperiode maar dagelijks een ruime aanbod is van levend voer in de vorm van wormen, tuinslakken en insecten die in de dierenpeciaalzaken verkrijgbaar zijn. De huisjes van de slakken worden vaak op dezelfde plaats stuk geslagen. Deze plek noemt men ook wel "de smidse".

Terwijl de man de jongen voert begint de pop al weer aan een nieuw nest

Voor de jeugdru is het niet mogelijk een geslachtonderscheid waar te nemen. Ook na de jeugdru blijft dit moeilijk.

Inventarisatie fokverslagen

Een fokverslag is aanwezig in het archief van COM Nederland.

Fokverslagen in archief BEC

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Er zijn kleurmutaties bekend, maar deze worden erg weinig gefokt.

Door de NBvV zijn voor de soorten die worden ingedeeld in de groep beschermde inheemse vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Een Koperwiek is een insecten- en vruchtetende vogel.

Zaden worden niet gepeld, maar slikken ze in het geheel door.

Geschikt voer is korrel voor sierhoenders en lijsterachtigen.

Deze voeding kan ook aangeboden in pelletvorm, daarnaast komen diverse vruchten in aanmerking.

Het voer wordt aangevuld met universeelvoer en insecten patee.

In het kweekseizoen, dienen ze beschikking te hebben over levend wormen, slakken, insecten en of ontdooide diepvries insecten.

In de rust/winterperiode krijgen de Koperwieken als aanvulling op hun voeding lijsterbessen en fruit.

De Koperwiek heeft dagelijks een hoge wateropname.

Drinkwater moet voldoende beschikbaar zijn in daarvoor bestemde drinkflesjes of drinkfonteintjes.

Water raakt snel vervuild. Dagelijks moet het drinkwater worden verversd en aangeboden in schone drinkflesjes.

Koperwieken baden zich niet graag in open schalen. Beter is ze regelmatig te besproeien.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Om deel te kunnen nemen aan een tijdelijke tentoonstelling moet de zanglijster getraind worden om rustig in een kleine kistkooi ondergebracht te worden.

Dit trainingstraject bestrijkt een periode waarin de vogel vanuit de volière eerst gewend moet raken aan een kleinere vlucht en vervolgens aan de tentoonstellingskooi in de vorm van een kleine kistkooi..

Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Koperwiek mag vijf opeenvolgende jaren ingezonden worden als Eigen Kweek.

Identificatie en registratie.

Koperwieken moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 4 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Koperwiek niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van de Koperwieken als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Koperwieken is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v.

wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Koperwiek kans van overleving heeft. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 23 – 24.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels", 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006.
ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International. 2015. *Turdus iliacus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2015: e.T22708819A67249381.. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Specifieke houderijrichtlijn Merel

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.022.001

Taxonomische indeling.

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes
Familie: Turdidae = lijsterachtigen
Geslacht: Turdus

Soort: **Turdus merula merula**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn veel ondersoorten die bepaald worden door de geografische habitats.

Land van herkomst:

Afghanistan; Albania; Algeria; Andorra; Armenia (Armenia); Austria; Azerbaijan; Belarus; Belgium; Bhutan; Bosnia and Herzegovina; Bulgaria; China; Croatia; Cyprus; Czech Republic; Denmark; Egypt; Estonia; Faroe Islands; Finland; France; Georgia; Germany; Gibraltar; Greece; Hong Kong; Hungary; Iceland; India; Iran, Islamic Republic of; Iraq; Ireland; Israel; Italy; Jordan; Kazakhstan; Kuwait; Kyrgyzstan; Lao People's Democratic Republic; Latvia; Lebanon; Libya; Liechtenstein; Lithuania; Luxembourg; Macao; Macedonia, the former Yugoslav Republic of; Malta; Moldova; Montenegro; Morocco; Nepal; Netherlands; Norway; Palestinian Territory, Occupied; Poland; Portugal; Romania; Russian Federation; Saudi Arabia; Serbia (Serbia); Slovakia; Slovenia; Spain; Sri Lanka; Sweden; Switzerland; Syrian Arab Republic; Tajikistan; Tunisia; Turkey; Turkmenistan; Ukraine; United Arab Emirates; United Kingdom; Uzbekistan; Viet Nam; Western Sahara

Oorspronkelijk biotoop:

Bossen, graslanden met begroeiing, tuinen, parken en bewoonde gebieden.

Beschrijving vogel:

De Merel heeft als synoniemen: Gieteling en Zwarte Lijster.

De vogels is 25 cm. lang, gemeten tussen de punt van de snavel en het uiteinde van de staart.

Er is een duidelijk kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De algemene lichaamskleur is zwart eumelanine.

De snavel is smal, 3 cm lang met een oranje kleur. De oogring is geel, de iris donkerbruin met een zwarte pupil.

De kop, nek, rug en stuit zijn diep glanzend zwart. De bovenstaart dekveren zijn zwart. Ook de keel, hals, borst, flanken, buik en onderlichaam zijn diep glanzend zwart. De onderstaart dekveren zijn zwart.

De vleugeldekken en de vleugelpennen zijn zwart met een smalle grijze omzoming. De staartpennen zijn zwart met een grijze omzoming in de buitenvlag. De pootkleur is zwart met zwarte nagels.

De pop:

De algemene lichaamskleur is bruin feomelanine.

De snavel is aan de basis geel, overgaand in bruin. De oogring is vaag geel, de iris donkerbruin met een zwarte pupil.

De kop, nek en rug zijn donkerbruin. De stuit en bovenstaart dekveren zijn mat donkerbruin. De kin is crème. Op de kin bevindt zich een onderbroken donkerbruine lengtebestreping. De keel en borst zijn kastanje bruin met een onderbroken lengtebestreping wat het effect van een schubtekening geeft.

De onderborst, flanken, buik en onderlichaam zijn donkerbruin, iets lichter dan het rugdek. De onderstaart dekveren zijn mat donkerbruin.

De vleugeldekveren en vleugelpennen zijn matbruin en grijs omzoomd. De staartpennen zijn bruin en grijs omzoomd.

De pootkleur is donkerbruin met zwartbruine nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Merel wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Merel is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Dit besluit is een AMvB bij de Flora en Faunawet

Artikel 5 van dit besluit geeft aan dat het houden van en fokken met de merel mogelijk is als de vogels voorzien zijn van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Merel staat op de Vogelrichtlijn in bijlage II, deel B.

De Merel is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Merel** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹¹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Merel lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij lijsterachtigen bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij lijsterachtigen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

---

¹¹ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Merel.

De Merel is geen kooivogel maar hoort als koppel thuis in een buitenvolière. Zo'n volière moet voorzien zijn van een voldoende beplanting en een diversiteit aan zitstokken.

De vogels moeten in zo'n volière zich kunnen verschuilen voor de partner, vooral in de paartijd.

De afmetingen van een volière of vlucht moet bij voorkeur tenminste 200 x 80 x 200 cm zijn.

In deze ruimte is plaats voor 1 koppel vogels.

Aan de volière moet een tocht- en vorstvrij nachthok zijn verbonden, tenzij de volière of vlucht zelf tocht- en vorstvrij is gemaakt.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Merel is aanvullend onderstaand van toepassing:

Om succesvol met deze vogels te broeden moet gekozen worden voor vogels met een rustig karakter.

Ze kunnen in een ruime volière samen gehouden worden met tropische duiven, Glanspreeuwen en ook wel met b.v. Groenlingen.

Het fokken met de Merel.

Merels zijn in hun 2e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint omstreeks april en loopt door tot juli.

De vogels maken geheel zelf een nest in een open nestkast van b.v. 15 x 15 cm., dat na helemaal met o.a. kokosvezel is gebouwd, verder met modder wordt bekleed.

Per broedseizoen worden maximaal drie broedrondes toegelaten.

In iedere broedronde worden tussen de vier en soms vijf eieren gelegd.

De pop broedt deze eieren zelf uit.

De broedtijd is 14 dagen. Vaak is het uitkomstpercentage 80% of hoger, afhankelijk van het aantal gelegde eieren.

Na 13 dagen verlaten de jongen het nest en worden hoofdzakelijk door de man verder gevoerd.

Alle jongen kunnen volwassen worden als tijdens deze opgroeiperiode maar dagelijks een ruime aanbod is van levend voer in de vorm van wormen, tuinslakken en insecten die in de dierenspeciaalzaken verkrijgbaar zijn.

Terwijl de man de jongen voert begint de pop al weer aan een nieuw nest

Voor de jeugdruimte is het niet mogelijk een geslachtonderscheid waar te nemen.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, sept. 1985, blz. 392 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 1999, blz. 30 e.v.

Vogelexpresse, 2004, no.2, blz. 59 e.v.

Vogelexpresse 2015, no. , blz. 233 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd. Door de NBvV zijn voor de Europese soorten uit het geslacht Turdus standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Een Merel is een insecten- en vruchtende vogel.

Zaden worden niet gepeld, maar slikken ze in het geheel door.

Geschikt voer is korrel voor sierhoenders en lijsterachtigen.

Deze voeding kan ook aangeboden in pelletvorm, daarnaast komen diverse vruchten in aanmerking.

Het voer wordt aangevuld met universeelvoer en insecten patee.

In het kweekseizoen, dienen ze beschikking te hebben over levende wormen, slakken, insecten en of ontdooide diepvries insecten.

In de rust/winterperiode krijgen de Merels als aanvulling op hun voeding lijsterbessen en fruit.

De Merel heeft dagelijks een hoge wateropname.

Drinkwater moet voldoende beschikbaar zijn in daarvoor bestemde drinkflesjes of drinkfonteinnetjes.

Water raakt snel vervuild. Dagelijks moet het drinkwater worden verversd en aangeboden in schone drinkflesjes.

Merels baden in open schalen. Ook goed is ze regelmatig te besproeien.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Merels die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewening kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling. De Merel kan gedurende twee jaar als Eigen kweek worden ingezonden en wordt dat tijdens een tijdelijke tentoonstelling ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Merels moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 4,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Merel niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Merels als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevederling geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Merel is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Merel kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door H. van Krusdijk, fokker van Merels.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, zaadeters en VI vogels, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 8 - 14

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Herman Kremers, *Beschermde of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006, ISBN 9789073217119

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels,

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels", 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars”, 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2005, deel 10, ISBN 8487334725

Links.

BirdLife International 2014. *Turdus merula*. The IUCN Red List of Threatened Species.
Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Zanglijster

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.022.002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Turdidae = lijsters
Geslacht: Turdus

Soort: **Turdus philomelos philomelos**

Soorten/ondersoorten:

We onderscheiden bij de zanglijster de nominaatvorm en drie ondersoorten.

Turdus philomelos philomelos
Turdus philomelos clarkey
Turdus philomelos hebridensis
Turdus philomelos nataliae

Land van herkomst:

De zanglijster is een veel voorkomende soort in Nederland en Vlaanderen.
Ze overwinteren in Frankrijk en Engeland.

Oorspronkelijk biotoop:

Het biotoop wordt gevormd door gemengde bossen, parken en tuinen.

Beschrijving vogel:

De Zanglijster heeft een grootte van 23 cm. De spanwijdte bedraagt ca. 36 cm.

De spitse snavel is 3 cm. lang. Het gewicht van de zanglijster bedraagt tussen de 70 en 90 gram.

De rug van de Zanglijster is effen donkerbruin tot olijfbuin (die van de grote lijster is grijsbruin). De bovenkant van de vleugels van de zanglijster zijn effen bruin met vaal witte uiteinden. De onderkant is vaal oranje-beige. De staart is vrij kort.

De buik van de Zanglijster is wit met V-vormige bruinzwarte vlekken. De onderzijde is bruin-okergeel aan de flanken. De poten zijn oranje-roze.

De Zanglijster heeft een vale witte ring rond het oog en strepen onder de wangen. De snavel is zwart-grijs en aan het begin bij de kop geel met zwarte snorharen.

Er is nauwelijks verschil tussen de geslachten van de Zanglijster

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Zanglijster wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Zanglijster is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Zanglijster mogelijk is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Zanglijster staat op de Vogelrichtlijn in bijlage II, deel B.

De Zanglijster is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Zanglijster**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹² van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Zanglijster lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels en lijsters bekend zijn.

Een van de meest gevreesde ziekte met als regel een fatale afloop is de besmetting met worminfecties

Tegen deze ziekte kunnen preventieve maatregelen worden genomen door de vogels twee maal per jaar (voor-najaar) een wormmiddel toe te dienen

Dit wormmiddel is verkrijgbaar bij de dierenarts en hij zal een plan voor de vogels met de vogelhouder opstellen.

Veel voorkomende ziekten bij lijsterachtigen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Zanglijster

De Zanglijster is geen kooivogel maar hoort als koppel thuis in een buitenvolière.

Zo'n volière moet voorzien zijn van een voldoende beplanting en een diversiteit aan zitstokken.

De vogels moeten in zo'n volière zich kunnen verschuilen voor de partner, vooral in de paartijd.

De afmetingen van een volière of vlucht moeten tenminste 200 x 80 x 200 cm zijn.

In deze ruimte is plaats voor 1 koppel vogels.

Aan de volière moet een tocht- en vorstvrij nachthok zijn verbonden, tenzij de volière zelf tocht- en vorstvrij is gemaakt.

---

¹² Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Zanglijster is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij een koppel Zanglijsters kunnen wel andere vogelsoorten van gelijke grootte geplaatst worden.

Het fokken met de Zanglijster.

Zanglijsters zijn in hun 2^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint omstreeks april en loopt door tot juli.

De vogels maken geheel zelf een nest in een open nestkast, dat na helemaal met o.a. cocosvezel is gebouwd, verder met modder wordt bekleed.

Per broedseizoen worden maximaal drie broedrondes toegelaten.

In iedere broedronde worden tussen de drie en soms zes eieren gelegd.

De pop broedt deze eieren zelf uit.

De broedtijd is 14 dagen. Vaak is het uitkomstpercentage 60% of hoger, afhankelijk van het aantal gelegde eieren.

Na 13 dagen verlaten de jongen het nest en worden hoofdzakelijk door de man verder gevoerd.

Alle jongen kunnen volwassen worden als tijdens deze opgroeiperiode maar dagelijks een ruime aanbod is van levend voer in de vorm van wormen, tuinslakken en insecten die in de dierenspecialzaken verkrijgbaar zijn. De huisjes van de slakken worden vaak op dezelfde plaats stuk geslagen. Deze plek noemt men ook wel "de smidse".

Terwijl de man de jongen voert begint de pop al weer aan een nieuw nest

Voor de jeugdru is het niet mogelijk een geslachtonderscheid waar te nemen. Ook na de jeugdru blijft dit moeilijk.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, maart 1995, blz. 103 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 1998, blz. 150 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de soorten die worden ingedeeld in de groep beschermde inheemse vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Een Zanglijster is een insecten- en vruchtetende vogel.

Zaden worden niet gepeld, maar slikken ze in het geheel door.

Geschikt voer is korrel voor sierhoenders en lijsterachtigen.

Deze voeding kan ook aangeboden in pelletvorm, daarnaast komen diverse vruchten in aanmerking.

Het voer wordt aangevuld met universeelvoer en insecten patee.

In het kweekseizoen, dienen ze beschikking te hebben over levend wormen, slakken, insecten en of ontdooide diepvries insecten.

In de rust/winterperiode krijgen de Zanglijsters als aanvulling op hun voeding lijsterbessen en fruit.

De Zanglijster heeft dagelijks een hoge wateropname.
Drinkwater moet voldoende beschikbaar zijn in daarvoor bestemde drinkflesjes of drinkfonteinjes.
Water raakt snel vervuild. Dagelijks moet het drinkwater worden verversd en aangeboden in schone drinkflesjes.

Zanglijster baden zich niet graag in open schalen. Beter is ze regelmatig te besproeien.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Om deel te kunnen nemen aan een tijdelijke tentoonstelling moet de Zanglijster getraind worden om rustig in een kleine kistkooi ondergebracht te worden.
Dit trainingstraject bestrijkt een periode waarin de vogel vanuit de volière eerst gewend moet raken aan een kleinere vlucht en vervolgens aan de tentoonstellingskooi in de vorm van een kleine kistkooi..

Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Zanglijster mag vijf opeenvolgende jaren ingezonden worden als Eigen Kweek.

Identificatie en registratie.

Zanglijster moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 4 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Zanglijster niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van de Zanglijster als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Zanglijster is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Zanglijster kans van overleving heeft. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, - ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door W. Wijkhuizen, fokker van Zanglijsters.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3 IV etende inheemse soorten, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 16 – 18.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels", 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermde of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006.
ISBN 9789073217119

Josep de Hoy, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2005, deel 10, ISBN 8487334725

Links.

BirdLife International 2014. *Turdus philomelos*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Specifieke houderijrichtlijn Beflijster

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.022.006

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Turdidae = lijsters
Geslacht: Turdus

Soort: **Turdus torquatus**

Soorten/ondersoorten:

Er is een ondersoort:

Turdus t. alpestris

Land van herkomst:

Albania; Algeria; Andorra; Armenia (Armenia); Austria; Azerbaijan; Belgium; Bosnia and Herzegovina; Bulgaria; Croatia; Cyprus; Czech Republic; Denmark; Egypt; Finland; France; Georgia; Germany; Greece; Hungary; Iran, Islamic Republic of; Iraq; Ireland; Israel; Italy; Lebanon; Libya; Liechtenstein; Macedonia, the former Yugoslav Republic of; Montenegro; Morocco; Norway; Oman; Poland; Portugal; Romania; Russian Federation; Saudi Arabia; Serbia (Serbia); Slovakia; Slovenia; Spain; Sweden; Switzerland; Syrian Arab Republic; Tunisia; Turkey; Turkmenistan; Ukraine; United Arab Emirates; United Kingdom.

Oorspronkelijk biotoop:

Op rotsterrein met struiken en verspreide bomen.

In Nederland alleen als trekvogel waarneembaar.

Beschrijving vogel:

De Beflijster is een kleine lijstersoort met een grootte van 23 – 25 cm.

Er is een gering verschil in kleur tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is okergeel met een zwarte punt. De oogring is minimaal grijs, de iris is donkerbruin en de pupil zwart. De kopbevedering is zwart, dit gaat over in de nek, rug, stuit en bovenstaart dekveren. Vanaf de nek tot de rug zijn grijs witte lengtestreepjes aanwezig. De keel en hals zijn zwart met fijne lengtestreepjes. De borstband is wit met een donkere schubtekening. De zwarte buik en flanken hebben een zwakke witgrijze schubtekening. De onderstaart dekveren zijn zwart.

De vleugeldekken zijn zwartbruin met een smalle grijze omzoming. De vleugelpennen zijn zwartbruin met een smalle witgrijze buitenvlag. De staartpennen zijn zwartbruin met een smalle grijze omzoming. De pootkleur is zwartbruin met zwarte nagels.

De pop:

De snavel is aan de basis geel en gaat over in bruin. De oogring is minimaal grijs. De iris is donkerbruin, de pupil is zwart. De kopbevedering is zwartbruin en gaat naar de nek over in donkerbruin. De nek, rug, stuit en bovenstaart dekveren zijn bruin met een zwartbruine

schubtekening. De keel is gebroken wit. De borstband is beige bruin met een zwartbruine schubtekening. De buik, onderlichaam e onderstaart dekveren zijn bruin.

De vleugeldekenveren zijn matbruin met een brede crème witte omzoming. De vleugelpennen zijn matbruin met een smalle crème buitenvlag. De staartpennen zijn matbruin met een smalle crème omzoming. De pootkleur is zwartbruin met zwarte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren: onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 1219/2117 van 29 oktober 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Beflijster wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Beflijster is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Beflijster mogelijk is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Beflijster komt voor op bijlage II van het Verdrag van Bern.

De Beflijster komt voor op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Beflijster**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ¹³van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Beflijster lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels en lijsters bekend zijn.

Een van de meest gevreesde ziekte met als regel een fatale afloop is de besmetting met worminfecties

Tegen deze ziekte kunnen preventieve maatregelen worden genomen door de vogels twee maal per jaar (voor-najaar) een wormmiddel toe te dienen

Dit wormmiddel is verkrijgbaar bij de dierenarts en hij zal een plan voor de vogels met de vogelhouder opstellen.

Veel voorkomen ziekten bij lijsters kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

---

¹³ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Beflijster

De Beflijster is geen kooivogel maar hoort als koppel thuis in een buitenvolière. Zo'n volière moet voorzien zijn van een voldoende beplanting en een diversiteit aan zitstokken.

De vogels moeten in zo'n volière zich kunnen verschuilen voor de partner, vooral in de paartijd.

De afmetingen van een volière of vlucht moeten bij voorkeur tenminste 200 x 80 x 200 cm zijn.

In deze ruimte is plaats voor 1 koppel vogels.

Aan de volière moet een tocht- en vorstvrij nachthok zijn verbonden, tenzij de volière zelf tocht- en vorstvrij is gemaakt.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Beflijster is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij een koppel Beflijsters kunnen wel andere vogelsoorten van gelijke grootte geplaatst worden.

Het fokken met de Beflijster.

Het succesvol fokken met de Beflijster is niet eenvoudig.

Beflijsters zijn in hun 2^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint omstreeks mei en loopt door tot juli.

De vogels maken geheel zelf een nest in een open nestkast, dat na helemaal met o.a. cocosvezel is gebouwd, verder met modder wordt bekleed.

Per broedseizoen worden maximaal twee broedrondes toegelaten.

In iedere broedronde worden tussen de drie en soms zes eieren gelegd.

De pop broedt deze eieren zelf uit.

De broedtijd is 13 - 15 dagen. Vaak is het uitkomstpercentage 80% of hoger, afhankelijk van het aantal gelegde eieren.

Na 13 dagen verlaten de jongen het nest en worden hoofdzakelijk door de man verder gevoerd.

Alle jongen kunnen volwassen worden als tijdens deze opgroeperiode maar dagelijks een ruime aanbod is van levend voer in de vorm van wormen, tuinslakken en insecten die in de dierenspeciaalzaken verkrijgbaar zijn. De huisjes van de slakken worden vaak op dezelfde plaats stuk geslagen. Deze plek noemt men ook wel "de smidse".

Terwijl de man de jongen voert begint de pop al weer aan een nieuw nest

Voor de jeugdruimte is het niet mogelijk een geslachtonderscheid waar te nemen. Ook na de jeugdruimte blijft dit moeilijk.

Inventarisatie fokverslagen.

Vogellexpressie 2006, no. 5. blz. 185 e.v.

Vogellexpressie 2007, no. 1, blz. 28 e.v.

Fokverslagen BEC

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Een Beflijster is een insecten- en vruchtetende vogel.

Zaden worden niet gepeld, maar slikken ze in het geheel door.

Geschikt voer is korrel voor sierhoenders en lijsterachtigen.

Deze voeding kan ook aangeboden in pelletvorm, daarnaast komen diverse vruchten in aanmerking.

Het voer wordt aangevuld met ijzerarm universeelvoer en insecten paté.

In het kweekseizoen, dienen ze beschikking te hebben over levend wormen, slakken, insecten en of ontdooide diepvries insecten. Deze worden dagelijks voorzien van AVES insectenstrooipoeder of AVES meelwormenvoer.

In de rust/winterperiode krijgen de Beflijsters als aanvulling op hun voeding lijsterbessen en fruit.

De Beflijster heeft dagelijks een hoge wateropname.

Drinkwater moet voldoende beschikbaar zijn in daarvoor bestemde drinkflesjes of drinkfonteintjes.

Water raakt snel vervuild. Dagelijks moet het drinkwater worden verversd en aangeboden in schone drinkflesjes.

Beflijster baden zich niet graag in open schalen. Beter is ze regelmatig te besproeien.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Om deel te kunnen nemen aan een tijdelijke tentoonstelling moet de Beflijster getraind worden om rustig in een kleine kistkooi ondergebracht te worden.

Dit trainingstraject bestrijkt een periode waarin de vogel vanuit de volière eerst gewend moet raken aan een kleinere vlucht en vervolgens aan de tentoonstellingskooi in de vorm van een kleine kistkooi..

Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Beflijster mag vijf opeenvolgende jaren ingezonden worden als Eigen Kweek.

Identificatie en registratie.

Beflijsters moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 4,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Beflijster niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van de Beflijster als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Beflijster is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Beflijster kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, IV etende inheemse soorten, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 27 – 28.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, *Tojdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren* 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels", 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006.
ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2005, deel 10, ISBN 8487334725

Links.

BirdLife International. 2012. *Turdus torquatus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22708768A39722070.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Specifieke houderijrichtlijn Grote lijster

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.022.003

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Turdidae = lijsters
Geslacht: Turdus

Soort: **Turdus viscivorus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn twee ondersoorten:

Turdus v. deichleri

Turdus v. bonapartei

Land van herkomst:

Afghanistan; Albania; Algeria; Andorra; Armenia (Armenia); Austria; Azerbaijan; Bahrain; Belarus; Belgium; Bosnia and Herzegovina; Bulgaria; China; Croatia; Cyprus; Czech Republic; Denmark; Egypt; Estonia; Finland; France; Georgia; Germany; Gibraltar; Greece; Hungary; Iran, Islamic Republic of; Iraq; Ireland; Israel; Italy; Jordan; Kazakhstan; Kuwait; Kyrgyzstan; Latvia; Lebanon; Libya; Liechtenstein; Lithuania; Luxembourg; Macedonia, the former Yugoslav Republic of; Malta; Mongolia; Montenegro; Morocco; Nepal; Netherlands; Norway; Palestinian Territory, Occupied; Poland; Portugal; Romania; Russian Federation; Serbia (Serbia); Slovakia; Slovenia; Spain; Sweden; Switzerland; Syrian Arab Republic; Tajikistan; Tunisia; Turkey; Turkmenistan; Ukraine; United Kingdom; Uzbekistan.

Oorspronkelijk biotoop:

Cultuurlandschap met verspreid hoge bomen.

Beschrijving vogel:

De Grote Lijster is een lijstersoort met een grootte van 28 cm.

Er is geen verschil in kleur tussen de man en de pop

De snavel is donker hoornkleurig, de ondersnavel is bij de snavelinplant geel. De oogring is witgrijs, de iris bruin en de pupil zwart.

De kopbevedering is grijsbruin. De wangstreek is grijsbruin met een witte omzoming en fijn bruin bestreept. De oogteugel is grijswit. De nek en rug zijn bruin tot bruingrijs, en licht omzoomd. De stuit is bruingrijs, lichter dan de rug. De bovenstaart dekveren zijn bruin tot bruingrijs.

De keel is gebroken wit tot roomkleurig. De borst is vanaf de keel tot het onderlichaam roomkleurig. Vanaf de kop, om de keelvlek tot het onderlichaam is een donkere tekening aanwezig. Bij de kop is deze zeer fijn, overgaand in pijlvorm op de borst. De tekening is meer druppelvormig op de buik en flanken. De onderstaart dekveren zijn bruin met een V-vormige tekening.

De vleugeldekkveren zijn donkerbruin, Aan het uiteinde zijn deze crème omzoomd. De vleugelpennen zijn donkerbruin met een smalle grijsachtige zoom langs de buitenvlag. De staartpennen zijn bruingrijs, de buitenste pen is iets korter. De staartpennen tonen een lichte buitenzoom.

De poten zijn geelbruin met donkere hoornkleurige nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Grote Lijster wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Grote Lijster is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Grote Lijster mogelijk is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Grote lijster staat in de Vogelrichtlijn op bijlage II, deel B.

De Grote lijster is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

De Grote Lijster is geplaatst op de nieuwe Rode Lijst van bedreigde Nederlandse broedvogels (bijgewerkt 21 april 2018) met de status "kwetsbaar".

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Grote Lijster**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹⁴ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Grote Lijster lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels en lijsters bekend zijn.

Een van de meest gevreesde ziekte met als regel een fatale afloop is de besmetting met worminfecties

Tegen deze ziekte kunnen preventieve maatregelen worden genomen door de vogels twee maal per jaar (voor-najaar) een wormmiddel toe te dienen

Dit wormmiddel is verkrijgbaar bij de dierenarts en hij zal een plan voor de vogels met de vogelhouder opstellen.

Veel voorkomen ziekten bij lijsters kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

---

¹⁴ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Grote Lijster.

De Grote Lijster is geen kooivogel maar hoort als koppel thuis in een buitenvolière. Zo'n volière moet voorzien zijn van een voldoende beplanting en een diversiteit aan zitstokken.

De vogels moeten in zo'n volière zich kunnen verschuilen voor de partner, vooral in de paartijd.

De afmetingen van een volière of vlucht moet bij voorkeur tenminste 200 x 80 x 200 cm zijn. In deze ruimte is plaats voor 1 koppel vogels.

Aan de volière moet een tocht- en vorstvrij nachthok zijn verbonden, tenzij de volière zelf tocht- en vorstvrij is gemaakt.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Grote Lijster is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij een koppel Grote Lijsters kunnen wel andere vogelsoorten van gelijke grootte geplaatst worden.

Het fokken met de Grote Lijster.

Vale lijsters zijn in hun 2^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint omstreeks april en loopt door tot juli.

De vogels maken geheel zelf een nest in een open nestkast, dat na helemaal met o.a. cocosvezel is gebouwd, verder met modder wordt bekleed.

Per broedseizoen worden maximaal twee broedrondes toegelaten.

In iedere broedronde worden tussen de drie en soms vijf eieren gelegd.

De pop broedt deze eieren zelf uit.

De broedtijd is 13 - 15 dagen. Vaak is het uitkomstpercentage 60% of hoger, afhankelijk van het aantal gelegde eieren.

Na 13 dagen verlaten de jongen het nest en worden hoofdzakelijk door de man verder gevoerd.

Alle jongen kunnen volwassen worden als tijdens deze opgroeperiode maar dagelijks een ruime aanbod is van levend voer in de vorm van wormen, tuinslakken en insecten die in de dierenspeciaalzaken verkrijgbaar zijn. De huisjes van de slakken worden vaak op dezelfde plaats stuk geslagen. Deze plek noemt men ook wel "de smidse".

Terwijl de man de jongen voert begint de pop al weer aan een nieuw nest

Voor de jeugdruimte is het niet mogelijk een geslachtonderscheid waar te nemen. Ook na de jeugdruimte blijft dit moeilijk.

Inventarisatie fokverslagen

Geen fokverslagen aangetroffen.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Een Grote Lijster is een insecten- en vruchtetende vogel.

Zaden worden niet gepeld, maar slikken ze in het geheel door.

Geschikt voer is korrel voor sierhoenders en lijsterachtigen.

Deze voeding kan ook aangeboden in pelletvorm, daarnaast komen diverse vruchten in aanmerking.

Het voer wordt aangevuld met ijzerarm universeelvoer en insecten patee.

In het kweekseizoen, dienen ze beschikking te hebben over levend wormen, slakken, insecten en of ontdooide diepvries insecten. Deze worden dagelijks voorzien van AVES insectenstrooipoeder of AVES meelwormenvoer.

In de rust/winterperiode krijgen de Grote Lijsters als aanvulling op hun voeding lijsterbessen en fruit.

De Grote Lijster heeft dagelijks een hoge wateropname.

Drinkwater moet voldoende beschikbaar zijn in daarvoor bestemde drinkflesjes of drinkfonteinjes.

Water raakt snel vervuild. Dagelijks moet het drinkwater worden ververs en aangeboden in schone drinkflesjes.

Grote Lijster baden zich niet graag in open schalen. Beter is ze regelmatig te besproeien.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Om deel te kunnen nemen aan een tijdelijke tentoonstelling moet de Vale Lijster getraind worden om rustig in een kleine kistkooi ondergebracht te worden.

Dit trainingstraject bestrijkt een periode waarin de vogel vanuit de volière eerst gewend moet raken aan een kleinere vlucht en vervolgens aan de tentoonstellingskooi in de vorm van een kleine kistkooi..

Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Grote Lijster mag vijf opeenvolgende jaren ingezonden worden als Eigen Kweek.

Identificatie en registratie.

Grote Lijsters moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Grote Lijster niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van de Grote Lijster als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Grote Lijster is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Grote Lijster kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, IV etende inheemse soorten, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 20 -22.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels", 2012
Uitgave Welzo bv serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006.
ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2005, deel 10, ISBN 8487334725

Links.

BirdLife International. 2012. *Turdus viscivorus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22708829A39739261.. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Specifieke houderijrichtlijn Vale lijster

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.022.020

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Turdidae = lijsters
Geslacht: Turdus

Soort: **Turdus obsurius**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten.

Land van herkomst:

Belgium; Cyprus; Czech Republic; Finland; France; Germany; Hungary; Italy; Maldives; Malta; Nepal; Netherlands; Norway; Oman; Palau; Poland; Portugal; Sweden; United Arab Emirates; United Kingdom; United States.

Oorspronkelijk biotoop:

Naaldbossen met een rijke ondergrond.

Beschrijving vogel:

De Vale Lijster is een kleine lijstersoort met een grootte van 23 – 25 cm.

Er is een gering verschil in kleur tussen de man en de pop. De pop is wat fletser van kleur dan de man.

De bovensnavel is zwart, de ondersnavel is geel met een zwarte punt. De oogring, iris en pupil zijn zwart. Onder het oog bevindt zich een wit vlekje in de vorm van een komma. De oogteugel is zwart. De wenkbrauwstreep is wit en loopt door tot aan de nek.

De kruinbevedering is diep bruin met een zwarte bestreping. De wang- en oorstreek zijn grijs met wit omzoomde veertjes. De nek is bruingrijs. De rug en stuit zijn lichtbruin met een zwarte omzoming van de veertjes. De keel is grijs. Tussen de keel en de borst bevindt zich een smal wit gestippeld keelbandje.

De bovenborst en flanken zijn oranjebruin. De onderborst, de buik en onderlichaam zijn licht grijs. De onderstaartdekveren zijn wit. het loopbeen is wit bevederd.

De vleugeldekken zijn bruin. De vleugel- en staartpennen zijn dieper bruin.

De pootkleur is oranjebruin met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie:
Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Vale Lijster wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Vale Lijster is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Vale Lijster mogelijk is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Vale lijst is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Vale Lijster**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ¹⁵van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart.

Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Vale Lijster lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels en lijsters bekend zijn.

Een van de meest gevreesde ziekte met als regel een fatale afloop is de besmetting met worminfecties

Tegen deze ziekte kunnen preventieve maatregelen worden genomen door de vogels twee maal per jaar(voor-najaar) een wormmiddel toe te dienen

Dit wormmiddel is verkrijgbaar bij de dierenarts en hij zal een plan voor de vogels met de vogelhouder opstellen.

Veel voorkomen ziekten bij lijsters kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Vale Lijster

De Vale Lijster is geen kooivogel maar hoort als koppel thuis in een buitenvolière.

Zo'n volière moet voorzien zijn van een voldoende beplanting en een diversiteit aan zitstokken.

De vogels moeten in zo'n volière zich kunnen verschuilen voor de partner, vooral in de paartijd.

De afmetingen van een volière of vlucht moet bij voorkeur tenminste 200 x 80 x 200 cm zijn. In deze ruimte is plaats voor 1 koppel vogels.

Aan de volière moet een tocht- en vorstvrij nachthok zijn verbonden, tenzij de volière zelf tocht- en vorstvrij is gemaakt.

---

¹⁵ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Vale Lijster is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij een koppel Vale Lijsters kunnen wel andere vogelsoorten van gelijke grootte geplaatst worden.

Het fokken met de Vale Lijster.

Vale lijsters zijn in hun 2^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint omstreeks april en loopt door tot juli.

De vogels maken geheel zelf een nest in een open nestkast, dat na helemaal met o.a. cocosvezel is gebouwd, verder met modder wordt bekleed.

Per broedseizoen worden maximaal twee broedrondes toegelaten.

In iedere broedronde worden tussen de drie en soms zes eieren gelegd.

De pop broedt deze eieren zelf uit.

De broedtijd is 13 - 15 dagen. Vaak is het uitkomstpercentage 60% of hoger, afhankelijk van het aantal gelegde eieren.

Na 13 dagen verlaten de jongen het nest en worden hoofdzakelijk door de man verder gevoerd.

Alle jongen kunnen volwassen worden als tijdens deze opgroeiperiode maar dagelijks een ruime aanbod is van levend voer in de vorm van wormen, tuinslakken en insecten die in de dierenpeciaalzaken verkrijgbaar zijn. De huisjes van de slakken worden vaak op dezelfde plaats stuk geslagen. Deze plek noemt men ook wel "de smidse".

Terwijl de man de jongen voert begint de pop al weer aan een nieuw nest

Voor de jeugdruï is het niet mogelijk een geslachtonderscheid waar te nemen. Ook na de jeugdruï blijft dit moeilijk.

Inventarisatie fokverslagen

Fokverslag in het archief van COM Nederland

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Een Vale Lijster is een insecten- en vruchtetende vogel.

Zaden worden niet gepeld, maar slikken ze in het geheel door.

Geschikt voer is korrel voor sierhoenders en lijsterachtigen.

Deze voeding kan ook aangeboden in pelletvorm, daarnaast komen diverse vruchten in aanmerking.

Het voer wordt aangevuld met ijzerarm universeelvoer en insecten patee.

In het kweekseizoen, dienen ze beschikking te hebben over levend wormen, slakken, insecten en of ontdooide diepvries insecten. Deze worden dagelijks voorzien van AVES insectenstrooipoeder of AVES meelwormenvoer.

In de rust/winterperiode krijgen de Vale Lijsters als aanvulling op hun voeding lijsterbessen en fruit.

De Vale Lijster heeft dagelijks een hoge wateropname.

Drinkwater moet voldoende beschikbaar zijn in daarvoor bestemde drinkflesjes of drinkfonteinjes.

Water raakt snel vervuild. Dagelijks moet het drinkwater worden verversd en aangeboden in schone drinkflesjes.

Vale Lijster baden zich niet graag in open schalen. Beter is ze regelmatig te besproeien.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Om deel te kunnen nemen aan een tijdelijke tentoonstelling moet de Vale Lijster getraind worden om rustig in een kleine kistkooi ondergebracht te worden.

Dit trainingstraject bestrijkt een periode waarin de vogel vanuit de volière eerst gewend moet raken aan een kleinere vlucht en vervolgens aan de tentoonstellingskooi in de vorm van een kleine kistkooi..

Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Vale Lijster mag vijf opeenvolgende jaren ingezonden worden als Eigen Kweek.

Identificatie en registratie.

Vale Lijsters moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 4 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Vale Lijster niet verplicht.

Aanschaf..

De aanschaf van de Vale Lijster als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Vale Lijster is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Vale Lijster kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door H. van den Broek, fokker van Vale Lijsters.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels", 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006.
ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2005, deel 10, ISBN 8487334725

Links.

BirdLife International. 2015. *Turdus obscurus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2015: e.T22708793A67252702.. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Bijlage A:

Huisvestingsmatrix voor vogels uit de cluster 2d

Insecten- en vruchtenetende inheemse kooi- en volière vogels.

Grootte van de vogel	Jaarcyclus	Huisvesting systeem	Aantal vogels
	Rustperiode	Buitenvolière met nachthok Buitenvlucht met nachthok Binnen volière Binnen vlucht Vluchtkooi 100 x 100 x 50 cm.	
Van 11 – 14 cm Van 15 – 18 cm. Meer dan 18 cm.	Vorbereiding broedseizoen	Het aanbrengen van nestkastjes in de volière, vlucht of nachthok.	
Van 11 – 14 cm Van 15 – 18 cm. Meer dan 18 cm	Broedseizoen	Nestgelegenheid in vluchten, volières en aangebouwde nachthokken.	1 koppel
	Rustperiode Incl. ruiperiode	In volière, vlucht of vluchtkooi	
Van 11 - 14 cm Van 15 – 18 cm. Meer dan 18 cm.	Vorbereiding deelname aan evenementen	Kooi 40 x 40 x 50 cm. Kooi 50 x 40 x 50 cm Kooi 50 x 50 x 50 cm.	
	Deelname aan tijdelijke evenementen	Voorgescreven Tentoonstellingskooi	1
	Rustperiode	Zie start matrix	

Insecten- en vruchtenetende inheemse cultuurvogels worden gehouden in volières en vluchten met, bij voorkeur, een aangebouwd nachthok.

Ter voorbereiding op de deelname aan een tijdelijke tentoonstelling worden de vogels ondergebracht in kooien